

Vážení spoluobčané,
skončilo letní období, čas odpočinku, dovolených, a tak vám jako každý rok touto dobou přinášíme informace o dění v naší obci.

Zprávy z obecního úřadu

Socha Panny Marie Vítězné

V červenci byla dokončena výroba repliky sochy Panny Marie Vítězné, včetně jejího podstavce. Za výrobu jsme zaplatili 596 000 korun, z čehož

120 000 korun pokryla dotace z Pardubického kraje. Socha byla umístěna do středu obce, konkrétně ke kruhovému objezdu v prostoru před Urbanovými. Jedná se o umělecké dílo pocházející z konce 18. století, které bylo původně umístěno na pozemku, na

němž nyní stojí budova základní školy. Originál se nachází v kostele sv. Jiří na Třech Bubnech. Více se o soše můžete dočíst v tomto čísle zpravodaje v samostatném článku či z webových stránek obce Orel. Tabulka s informačním textem je připevněna na zadní stranu podstavce.

Další odpočinkové místo

Polní cestu do Bítovan hojně využívají nejen naši občané k procházkám či cykloturistice. Po ukončení její rekonstrukce bylo u třešňového sadu umístěno další kryté odpočinkové místo. Ukázalo se, že i ono plní svůj účel. Prosíme všechny, aby zde udržovali pořádek a nezanechávali po sobě odpad.

Poničení lesních piškvorek a discgolfového hřiště

V naší obci opět řádil vandal. Z pondělí 14. na úterý 15. července letošního roku někdo u cesty k Borovinám poškodil kromě lesních piškvorek také několik stojanů s tabulkami u discgolfového

hřiště a odpadkový koš. Poškozené zařízení se nám podařilo v krátké době opravit a může dále sloužit slušným lidem. Tento incident nás neodradil od našeho původního záměru rozšířit současné edukační prvky o další dva, a to o informační naučné tabule „Stopy zvěře“ a „Naše dřeviny“. Instalace proběhla na konci září. Na zakoupení tabulí jsme rovněž získali dotaci. Její výše dosahovala 70 procent, což představuje 56 000 korun.

Svahová sekačka Spider

V souvislosti s tím, že se rozšiřují plochy pro údržbu veřejné zeleně a že křovinořezy doposud používané na vyšší porosty jsou pro obsluhu nevyhovující, byla pořízena dálkově řízená svahová sekačka Spider. Její cena činila 603 790 korun, avšak i na její zakoupení jsme získali dotaci od Státního zemědělského intervenčního fondu, a to ve výši 484 000 korun.

Oprava chodníku podél silnice na Slatiňany

Chystaná oprava chodníku podél silnice na Slatiňany mezi č. p. 70 a č. p. 113 v celkové délce přibližně 400 metrů již získala stavební povolení a v současné době máme podanou žádost o dotaci od Státního fondu dopravní infrastruktury. Jedná se o investici za zhruba 1,5 milionu korun bez DPH, avšak konečná cena vzejde z výběrového řízení na zhotovitele díla. O důvodu, proč oprava tohoto

chodníku nebyla provedena již při rekonstrukci přilehlé silnice, jsme psali v minulém zpravodaji. Jen pro připomenutí uvádíme, že do tohoto chodníku chtěla společnost ČEZ původně uložit současné nadzemní elektrické vedení. Od tohoto záměru nakonec ustoupila. Realizace opravy chodníku je plánována do konce roku či v jarních měsících roku příštího.

František Horník, starosta

Odpadové hospodářství

Využívejme sběrné místo

V Orelském zpravodaji se odpadovému hospodářství v naší obci věnujeme pravidelně. Chtěla bych připomenout, že odpady, které se nevejdou do otvorů ve zvonech (sklo, plasty, kovy), není nutné nechávat vedle zvonů, kde dělají nepořádek, ale lze je odložit v našem sběrném místě, které je otevřeno každou středu od 15 do 17 hodin, nebo případně po domluvě i mimo tento termín. Občas se stane, že se u zvonů objeví i papírové kartony. Prosím, nedávejte je tam. Využívejte pravidelný čtrnáctidenní páteční svoz papíru nebo papír ukládejte v našem sběrném místě.

Sít' pro odběr vysloužilých elektrospotřebičů

O výsledcích odpadového hospodářství jsem vás informovala v březnovém čísle zpravodaje. Dnes přidávám jen malou zmínku o společnosti Elektrowin, a. s., která pro naši obec obstarává zpětný odběr vysloužilých elektrospotřebičů. Když před dvaceti lety začala platit směrnice pro povinnost výrobců zajistit zpětný odběr elektrospotřebičů, založili jejich přední výrobci na českém trhu kolektivní systém Elektrowin, který tuto povinnost plní za všechny zapojené výrobce. Základem sítě zpětného odběru jsou obce, jež tvoří veřejnou síť.

V ní může každý občan odevzdat své odpadní elektrozařízení. Máme zájem sbírat elektrozařízení plynnule, ne jako dříve mimořádným svozem dvakrát do roka.

Proč recyklovat elektrospotřebiče

Z osvědčení o podílu na zlepšení životního prostředí, které jsme od společnosti obdrželi, vyplývá, že za rok 2024 jsme předali spotřebiče o celkové hmotnosti 2,77 tun. Ušetřili jsme tak spotřebu elektřiny a snížili produkci skleníkových plynů. Nejenže jsme nespotřebovali ropu, železnou rudu, měď a hliník, které jsou nezbytné pro průmyslovou výrobu. Došlo také k úspoře produkce CO₂ o 28,55 tun. Stejně množství CO₂ pohltí jedenáct velkých smrků. Rovněž nebylo nutné vytěžit a spotřebovat 1 624 litrů ropy. Představte si, že z tohoto množství se pokryje spotřeba pohonných hmot aut např. na cestu z Prahy do Brna po dálnici D1 a to 61krát. Došlo také k úspoře 16 723,36 kilowatthodin energie. Je to asi stejné množství, jako kdybychom spustili cyklus myčky nádobí 16 724krát. Z odevzdaného množství spotřebičů se podařilo vrátit do výroby 1 598,80 kilogramů železa. Takové množství recyklovaného železa je možné použít pro výrobu 66 nových praček, aniž by bylo nutné těžit železnou rudu. Podařilo se získat 55,77 kilogramů mědi, což stačí pro ražbu 9 915 jednoeurových mincí, nebo 67,88 kilogramů hliníku, který by vydal na výrobu 4 526 plechovek o objemu 0,33 litru.

Elektrospotřebiče odevzdávejme kompletní

Při shromažďování elektrozařízení zařízení je velmi důležité zachovat kompletnost spotřebičů předávaných k recyklaci, protože některé z nich obsahují nebezpečné látky, které při neodborném zacházení mohou ohrozit zdraví a bezpečnost nebo poškodit životní prostředí. Mějte to, prosím, na zřeteli, když váš spotřebič doslouží. Nezasahujte do něj a kompletní jej bezplatně odevzdejte ve sběrném místě.

Děkujeme všem občanům za to, že se podílejí na třídění odpadů.

Milena Zárubová, místostarostka

Kulturní komise

I v tomto roce naše kulturní komise ve spolupráci se spolkem Oreláček, Sborem dobrovolných hasičů Orel a Tělovýchovnou jednotou Orel uspořádala několik kulturních akcí. Zejména to byl červnový dětský den a rozloučení s prázdninami v září, v říjnu pořádáme již tradiční setkání seniorů

v Pohostinství U Špejlíka. Na konec listopadu je naplánováno vánoční zpívání u rozsvíceného stromu, které opětovně proběhne v režii Orelského bubínku. V průběhu roku by se v naší obci mohlo uspořádat daleko víc akcí, k tomu by však bylo třeba zapojení většího počtu lidí, kteří by s jejich přípravou pomohli. Kdo by měl zájem, prosím,

kontaktujte nás.

Oldřich Chrbolka, předseda komise

Září je tady!

A s ním i tradiční informace z dění ve škole a školce. Prázdniny uběhly jako voda a my opět přivítali nové děti do mateřské školy a deset nových žáčků do první třídy. Přesto bychom se rádi ohlédlí za uplynulým školním rokem a připomněli alespoň pár velmi úspěšných momentů.

Všichni vzpomínáme na oslavy 140 let od založení školy, kdy se podařilo celou školu otevřít veřejnosti a přivítat vás v místech, která vyvolávají tolik vzpomínek.

Mateřská škola

Tým mateřské školy připravil mnoho zdařilých akcí. Před Velikonocemi se děti vydaly do Slatiňan, aby vyprovodily zimu „Moranu“. Děti se cestou střídaly v jejím nesení, zpívaly a s velkým nadšením ji shodily z mostu ve Slatiňanech do řeky Chrudimky. V dubnu nás navštívila paní Němcová se svým zvěřincem, děti si mohly pochovat mláďátka různých zvířat, nejen těch domácích. Hodně také vzpomínáme na pohádkový les, na kterém spolupracovaly škola i školka. Ovšem nejodvážnějším počinem učitelek mateřské školy byl bezesporu výlet do Tonga. V závěru školního roku nás opouštělo jedenáct předškoláků, se kterými jsme se rozloučili při slavnostním pasování na školáky, a byla

to oslava jako každoročně velmi dojemná.

Základní škola

Školní rok jsme zahájili preventivním programem na dětském dopravním hřišti v Chrudimi. Mezi další oblíbené aktivity během roku patřilo bezesporu plavání a různé výlety, ať už do Minizoo v Bítovanech, nebo velký výlet 4. a 5. třídy do Prahy, kde jsme stihli navštívit nejen Jelení příkop, Nový svět a jižní zahrady Pražského hradu, ale i Valdštejnskou zahradu s výry. Významným dnem pro prvňáčky bylo pasování na čtenáře v den pololetního vysvědčení.

Při Halloweenu jsme dlabali dýně a vařili guláš. Výuku tradic jsme oživilí Cestou do Betléma, kterou pro nižší ročníky připravili žáci 4. a 5. třídy jako stezku s úkoly. Příroda si v tento prosincový den připravila místo komety duhu. Další z tradic, kterou jsme si s dětmi připomněli, byl masopustní průvod s přehlídkou masek. Během jara jsme podnikli dva výlety do Domu dětí a mládeže v Chrudimi, kde jsme jednou vyráběli výzdobu na Velikonoce, při druhé návštěvě jsme se zaměřili na rozvinutí čtenářské gramotnosti a absolvovali dvě velice zdařilé čtenářské dílny.

Děkujeme vám všem za velkou podporu školy při vánočním i velikonočním jarmarku, na který svými originálními výrobky přispěly jak děti ze školky, tak ze školy. Už pro vás připravujeme další! Ze závěru školního roku nelze opomenout

opulentní piknik na Den dětí, kde jsme si díky vám pochutnali na delikatesách, od ovoce, zeleniny, přes miniburgery, sendviče, párečky, řízky, koláčky a bábovky.

V závěru roku se škole mimořádně dařilo v přírodovědné soutěži. Žák 4. třídy Jakub Vlastimil Stejskal vybojoval fantastické první místo v okresním kole v Hlinsku a vzhledem k tomu, že ho skvělými výsledky podpořily i Sofie Zrůstová a Dorota Vlková, umístila se naše škola v jejich kategorii na úžasném prvním místě. Děkujeme za skvělou reprezentaci školy!

O prázdninách

Ani o prázdninách se ve škole nezahálelo. Bývalý sklad učebnic jsme přeměnili ve studijní a od-

počinkovou místnost a jak se ukázalo, o přestávkách ji s radostí používají žáci 4. a 5. třídy a tajně tam řeší zásadní otázky lidského bytí. Nakoupili jsme také nové pohybové hry pro celou školu, takže můžete své ratolesti vídat venku, jak hrají novinky

turnball, spikeball a cornhole. Do tělocvičny přibyla nová uzamykatelná skříň na sportovní potřeby. Paní učitelky zútlunily prostor zahrady mateřské školy variací na bosý chodník z přírodních materiálů.

I náš tým se rozrostl. V základní škole jsme přivítali nového pana asistenta Dominika Hladíka a v mateřské škole paní učitelku Adélu Jonášovou.

Na letošní školní rok máme mnoho plánů. Připravujeme novinku pro školu i školku – projekt Biolumos, přednášku o světélkujících organismech a jejich tajemných schopnostech. Pro mateřskou školu se pokusíme zařídit výuku lyžování pro předškoláky a až

paní učitelky seberou odvahu, zopakujeme výlet do Tonga. V červnu se mateřinka chystá na celodenní výlet na zámek Častolovice. Všichni vyučující se v přípravném týdnu zúčastnili školení na téma Deeskalace konfliktu a sebeobrana, které bylo vedeno charismatickou a zkušenou lektorkou, Janou Bártovou ze Sorudo. Rádi bychom s ní navázali v základní škole užitečným programem Prevence šikany pro žáky 2–5. ročníku.

Věříme, že každý čtvrtek bude pokračovat i cvičení pro veřejnost pilates s cvičitelkou Denisou Macháčkovou.

Jak je vidět, školní rok u nás rozhodně neznamená jen sezení v lavicích. Je plný aktivit, zážitků, tradic i novinek, které spojují děti, učitele, rodiče i širokou veřejnost. Máme za sebou rok, na který budeme dlouho vzpomínat, a s radostí vykračujeme do dalšího s novými plány, nápady a energií. Děkujeme všem, kteří naši školu a školku podporují – bez vás by to nešlo. Přejeme všem dětem úspěšný školní rok plný radosti z objevování a těšíme se na další společné chvíle.

Šárka Škarková, ředitelka, a tým MŠ a ZŠ Orel

Z orelského fotbalu

Jarní část fotbalové sezóny je již minulostí a je na čase ohlédnout se za tím, co nám jaro přineslo.

Přípravka

Mladší i starší přípravka na jaře absolvovaly množství turnajů, které se nesly v gólovém duchu. Nejvyšší výhru zaznamenala mladší přípravka proti soupeři z Bítovan, kdy naši borci vstřelili do soupeřovy branky 20 gólů a pouze jeden inkasovali. Starší přípravka nejvíce gólů nasázela týmu Slatiňany B. Bylo jich rovnou 18 a starší přípravce se v tomto zápase podařilo nedostat žádný gól.

Mladší žáci

Mladší žáci na jaře pokračovali v rozvoji technických dovedností a týmové hry z podzimu. Píle a dřina se vyplatily a mladším žákům se na jaře začalo dařit. Naším borcům se povedlo jedenáctkrát vyhrát. S 55 body se umístili na konečné čtvrté příčce. K bramborové medaili gratulujeme a přejeme spoustu úspěchů do budoucna.

Starší žáci

Starší žáci si přáli navázat na povedenou podzimní část. I přes velmi kvalitní zimní přípravu se starším žákům jarní část sezóny moc nevyvedla. Tým přidal do tabulky pouze tři body díky kontumaci soupeře a s celkovým počtem 22 bodů se umístil na konečném osmém místě v tabulce. Starším žákům přejeme hodně štěstí a gólů do nové sezóny.

Dorost

Dorostenci chtěli na jaře pokračovat s bojovností a odhodláním, které předváděli na hřišti během podzimu. Kluci se během podzimu sehráli a na jaře to bylo znát nejen na hřišti, ale také ve výsledkové tabulce. Dorost dokázal vyhrát šest z jedenácti utkání, dvakrát remizoval a pouze tři zápasy prohrál. Díky tomu se s celkovým počtem 29 bodů umístili na osmém místě v tabulce. Klukům gratulujeme ke zlepšení a přejeme do nadcházející sezóny mnoho zdarů.

A-tým

Na jaře plánovalo mužstvo dospělých navázat na dobrou hru z podzimu a zlepšit střelbu. Po zimní přípravě, během které se k týmu připojila nová posila v podobě navrátilce Martina Havránka, chtělo Áčko vlétnout na soupeře a dokázat své kvality. Ze sedmi zápasů, které zbývaly v základní části, za-

znamenali chlapi tři výhry, tři prohry a jednu remízu a s celkovým ziskem 28 bodů se po základní části umístili na šestém místě. Kvůli špatným zápasům s týmem Načešice B se chlapi bohužel neprobojovali do nadstavbové skupiny zápasící o postup a museli se spokojit pouze se skupinou o umístění. V té zaznamenali dvě výhry a dvě prohry. Ve finální tabulce náš A-tým skončil na sedmém místě se ziskem 34 bodů.

Chlapům přejeme hodně štěstí a gólů do nadcházející nové sezóny a věříme, že nám budou přinášet radost v podobě skvělých výsledků.

Velké poděkování patří našim fanouškům, kteří nás podporovali na hřišti i mimo něj. Už teď se těšíme na další shledání na orelském hřišti.

Děkujeme za skvělou uplynulou sezónu a těšíme se na vás na startu sezóny nové.

Damián Tomiška

Zprávy Oreelského bubínku

V tomto roce utrpěl Oreelský bubínek bolestnou ztrátu. Dne 14. dubna nás navždy opustila iniciátorka vzniku spolku a jedna z jeho zakládajících členek Radka Ludvíková. Radka byla nesmírně obětavá a laskavá žena. Velmi nám chybí.

Náš spolek v současné době opět připravuje vánoční zpívání spojené s rozsvěcením vánočního stromu. Sejdeme se v sobotu 29. listopadu 2025 v 17 hodin před místní školou. Vracíme se tak se zpíváním zpět na místo, kde to všechno před lety začalo, než jsme se v roce 2019 přesunuli s touto akcí na zahradu hostince U Bílého lva, provozovaného rodinou Brabcových. Za několikaletou podporu a péči jsme jim opravdu vděční.

Na shledanou u rozsvěcení vánočního stromu

Zdena Žáčková, členka spolku

Socha Panny Marie Vítězné

V letošním roce se do centra naší obce po čtyřech desítkách let vrátila barokní socha Panny Marie Vítězné, která toto místo zdobila od 18. století.

Autorství

Socha, vyrobená nejspíše ze škrovdského písčkovce, pochází pravděpodobně z dílny sochaře Jana Alberta Devotyho (narozen kolem 1700 – zemřel po 1753) v Hrochově Týnci nebo jeho syna Karla Antonína (11. 6. 1738 – 15. 11. 1817). Jan Albert Devoty byl jedním z následovníků Matyáše Bernarda Brauna (1684–1738) a je autorem mnoha soch v našem kraji.

Historie

Socha Panny Marie Vítězné se původně nacházela na travnatém kopečku u rozcestí mezi šesti vzrostlými lipami v místě, kde dnes stojí škola. Měla chránit celou obec a také všechny kolemjdoucí. Nejstarší záznamy o její existenci najdeme v historických mapách. Socha je v nich znázorněna křížkem na křižovatce při prvním vojenském mapování v letech 1764–1768 i při druhém vojenském mapování v letech 1836–1852. První písemná zmínka o soše pochází až z jara roku 1880, kdy se její staré oplocení nahrazovalo novým. Zanedlouho však musela ustoupit stavbě školy. Lípy se vykácely, kopeček srovnal, louže v místě dnešní školní zahrady se zavezla a socha byla 23. července 1883 přesunuta mezi sedm lip před budovu nové školy.

V roce 1919 zasadila školní mládež před sochou lipku Masarykovu. Na jaře roku 1925 byla nákladem obce a z výtěžku dobrovolné sbírky socha nově oplocena, natřena a pozlacena. Okolí sochy osázel růžemi milovník a pěstitel těchto květin František Pleskot z č. 41. V 80. letech 20. století

byla při rekonstrukci vozovky poškozená socha přenesena do kostela sv. Jiří na Třech Bubnech. Tou dobou byla zároveň neodborně opravena (šlo o doplnění uražené levé ruky Panny Marie, její svatozáře a Ježíškovy pravé nohy) a natřena na bílo. Originální podstavec s volutami (spirálovitými ozdobami) a kartuší s nápisem „Sv. Marie oroduj za nás“ se tehdy ztratil. V letech 2012–2013 obnovil původní vzhled sochy restaurátor Petr Rejman. Roku 2025, zhruba po čtyřiceti letech, se socha do centra naší obce vrátila prostřednictvím své kopie, kterou zhotovil sochař Zdeněk Šmahel.

Symbolika sochy

Socha představuje Pannu Marii jako bohordičku, matku Pána Ježíše, syna Božího. Panna Marie stojí na kouli znázorňující svět, kolem něhož se ovíjí had s jablkem v tlamě. Had ztělesňuje ďáblovu zlo, které chce celý svět ovládnout. Výjev je odkazem na prvotní hřích Adama a Evy v Rájské zahradě, kde had svedl Evu, aby jedla zakázané ovoce ze stromu poznání dobra a zla. Když Eva dala ochutnat i Adamovi, Bůh je za trest oba z ráje vyhnal.

Panna Marie vyhrává boj s hadem prostřednictvím svého dítěte Ježíše Krista, jenž zlo překonal svou obětí na kříži a přinesl vykoupení všem lidem.

Proto stojí Panna Marie na zeměkouli, v náručí drží Ježíška, poraženému hadovi drtí patou hlavu a levou nohou stojí na jeho ocasu. Tím mu znemožňuje škodit, vítězí nad ním, a proto jde o Pannu Marii Vítěznou.

Hvězdy na svatozáři kolem Mariiny hlavy odkazují na ženu ve Zjevení svatého Jana (12. kapitola, 1. verš): „A ukázalo se veliké znamení na nebi: Žena oděná sluncem, s měsícem pod nohama a s korunou dvanácti hvězd kolem hlavy.“

Panna Marie má na sobě tunikové šaty. Jde o roucho, které symbolizuje očekávaný příchod do nebeské slávy. Plášť v podobě pláště liturgického, tzv. pluviálu, se sponou

na hrudi představuje oděv přijetí Panny Marie do Božího království.

Vlasy Panny Marie jsou zčásti spletené do drdolu a odkazují na její panenství. Ježíškova nahota symbolizuje jeho čistotu, neboť on je bez prvotního hříchu a nepotřebuje být od hříchu očištěn a oblečen v oděvu spásy. On sám je tou spásou.

Zdena Žáčková, kronikářka

Orelský zpravodaj vychází 2× až 4× ročně. Vydává obec Orel,
Orel 38, 538 21 Orel, urad@obecorel.cz, www.obecorel.cz. IČ: 00270636,
evidenční číslo MK ČR E 22170. Šéfredaktor Ondřej Ludvík, editorka Zdena Žáčková